

Kâğıt Uçakla Gizli Gizli Macera • Christine Nöstlinger

Resimleyen: Jutta Bauer • Türkçesi: Mine Kazmaoğlu

Genç Kitaplar • Roman • 252 sayfa • Önerilen sınıflar: 6, 7, 8, Lise

BİREY ve TOPLUM • ERDEMLER • KİŞİSEL GELİŞİM

merak • farklılıklar • hoşgörü • haklar • dostluk • dayanışma • sosyal kurumlar • yolculuk • müzik • yalnızlık • fantastik • idealler

Dünya çocuk ve gençlik edebiyatının büyük ödüllерinin sahibi **Christine Nöstlinger**, bu sıradışı romanında, çocuğa ve çevresindeki sosyal dünyaya ilişkin her ayrıntıyı inceliyle işliyor. Çocuğun birey olarak, ailede, kurumlarda ve sosyal yaşamda verdiği var oluş mücadelesini, birbirinden ilginç simgeler ve renkli karakterlerle dile getiren usta yazar, okuru soluksuz bir okuma yolculuğuna çıkarıyor. Her yaştan insanın gülümseyerek okuyacağı, masalsı bir roman, fantastik bir serüven!

Hugo, hep en güzel yaşlarında kalacak, hiç büyümeyecek bir çocuktur. Kâğıt uçaklarla sık sık ailesinden gizli yolculuklar yapıp yeni maceralar yaşar. Kendi gibi büyümeyen çocukları bulmaya çalıştığı her macerada, ilginç pek çok karakterle tanışır: Sürekli bir çatının tepesinde oturup lolipop yalayan, kocaman, şişko çocuk; bir dakikayı yedi kat uzatabilen Zaman Yayıncısı; çaldıkları müzikle herkesi uyutan Tebdili Kıyafet Bayanlar Orkestrası; arsası olmayan uçurtma evde yaşayan kız; karnından şarkı söyleyerek üçboyutlu halılar dokuyan kadın; köpekler, kediler, tavşanlar, kargalar, ördekler... Hugo yolculukları sırasında, çok değerli bir şey daha keşfedecektir...

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- Lolipop yalayan şişko çocuğun hikâyesinde günümüzün hangi gerçeklerine gönderme yapılıyor? Hugo'nun hedefi ne? Onun bu hedefi günümüz koşullarında neyle eşleştirilebilir?
- 2- Köpekler neyi simgeliyor; neyin peşindeler? Amaçlarına ulaşmak için planları ne? Şişko çocuk neden çatıda tutuluyor?
- 3- İkinci öyküdeki orkestracı bayanlar günümüzde kimlere karşılık gelebilir? Onların çağrıştırdığı gibi, yeteneklerini kötülüğe kullanan kişilere örnekler verin.
- 4- Alternatif Okul'un çıkış düşüncesi ne? Bu okuldaki hoşgörünün eğitime ne katkısı var? Sizce seçim çocukların isteğine bırakıldığında, öğrenme gerçekleşir mi?
- 5- Üçüncü hikâyede Hugo'nun Alice Mercedes'e duyduğu aşkı nasıl tanımlarsınız? Bu aşk için yaptıkları Hugo'nun hangi kişilik özelliklerini ortaya koyuyor? Biri size duyduğu "aşk" yüzünden bu türlü davranışlar sergilese tepkiniz ne olur?
- 6- Yabanördeklerinin dedesinin yaptıklarının ve kurduğu sistemin bugünkü karşılığı ne? Bugün kimleri onun gibi idealist olarak nitelendirebilirsiniz?
- 7- Koca Şişko Çocuk'un anlattığı sırdaki halılar ve çocuğun onlara sarılarak gittiği yerler size neyi düşündürüyor? Hugo neden bu sırdan rahatsız oluyor? Bugünkü karşılığı ne olabilir?
- 8- Seteka'daki düzeni ve yönetimin büyümeyen-çocuklarla başa çıkma biçimini nasıl tanımlarsınız? Burada yaşam denildiği kadar barışçıl mı; "barış"ı koruma yöntemleri için neler söylenebilir?
- 9- Hugo, hastanedeki büyümeyen-çocukların göbek deliklerindeki kayıtları silerek ne elde etmeyi umuyor? Göbek deliklerindeki kayıtları değiştirmek, düzen açısından ne anlama geliyor?
- 10- Korkak tavşanlar ülkesi Seteka günümüz dünyasında neyi simgeliyor? Üniformalı tavşanlar büyümeyen-çocukları neden sınır dışı ediyor? Hugo ve arkadaşları sınır dışı edilirken Seteka'luların verdiği tepki size tanıdık geliyor mu?

- 11- Hikâyelerde dışlanan tavşanlar, küçümşenen köpekler, eziyete uğrayan kediler, şehre sokulmayan kargalar gibi toplumu oluşturan türler arasında ayırım yapıldığını görüyoruz. Gerçek yaşamda farklılıklar nasıl algılanıyor? Örneklerle açıklayın.
- 12- Hugo maceralarla dolu yolculuklarında kimlerden yardım alıyor? Bu dayanışmaların temelinde ne var?
- 13- Yolculuklarını kâğıt uçakla yapan Hugo gibi sıradışı yöntemler kullanan hangi fantastik kahramanları biliyorsunuz? Onlar hangi araçları kullanıyorlar? Sizce yazarlar/yönetmenler/ressamlar eserlerinde bu tür yaratımları neden tercih ediyorlar? Bunlara uydurma denilebilir mi; bunları kullanan sanatçılara da saçmalama özgürlüklerini kullandıkları yorumu yapılabilir mi? Görüşünüz ne?

YARATICI ETKİNLİKLER...

- **Sunum:** Çatıdaki şişko çocuğun söylediği “Lolipop yalamak zorunda olmakla, lolipop yalama özgürlüğüne sahip olmak” farkını tartışın. Herkes yaşamda bu ikilemin deneyimlendiği durumlara birer örnek versin. Bu ikilemi haklar ve özgürlükler yönünden karşılaştırın. “Uymak zorunda olmak” her zaman kısıtlama anlamına gelir mi? Soruyu yanıtlamaya çalışın. Sonuçta, ortaya çıkacak farklı görüşler birer sunum haline getirilsin ve karşılıklı savunulsun.
- **Resimleme:** Herkes, kolaj tekniği kullanarak ve olayları tek bir sayfada özetleyecek biçimde planlayarak hikâyelerden/maceralardan istediği birini resimle anlatsın. Aynı hikâyeyi yapanların resimlerini yan yana koyarak aynı konunun farklı yorumlarını sergileyin.
- **Araştırma:** Yazar, “haklar” konusunu hangi yolculukta/macerada, nasıl işlemiş? Bu temanın ele alındığı hikâyeleri ve olayları, nasılları ve nedenleriyle birlikte araştırın. Sonuçlarınızı irdeleyerek tartışın.
- **Yazma:** Öğrenciler 4 kişilik gruplara ayrılınsın. Her grup, yazarın günümüz konularını eleştirmek için kurguladığı maceralardan esinlenerek önemli gördüğü bir konuyla ilgili (sosyal medya, ifade özgürlüğü, işsizlik, aile/mahalle baskısı vb) benzer bir hayal kursun, bir öykü yazsın. Bu kurgulama atölyesinde grupça üretilen öyküler varsa okul sitesinde yayınlansın.
- **Uygulama:** Kitabın 150-153. sayfalarında tavşanları ayırıştırma süreci anlatılıyor. 4 kişilik gruplar halinde çalışarak bu sayfalarda anlatılanların bugün kimlere/nelere, nasıl ve hangi yöntemlerle uygulandığını örnekleyin. Her grup seçtiği bir konuda/alanda gerçekleştirilen ayırıştırma sürecini ve hak ihlallerini, kullanılan yöntemlerle birlikte anlatsın. Anlatımlar, gazete ve sosyal medya haberleriyle desteklesin.
- **Tartışma:** Öğrenciler 4 kişilik gruplara ayrılınsın. Her grup kitaptaki büyümeyen-çocuk imgesini irdelesin ve bu unsurun neyi sembolize edebileceğine karar versin. Sonuçlar grupların görüşlerinin aktarımıyla sınıfça tartışılsın.
- **Okuma:** Herkes, ilk turda sırayla, fantastik edebiyat türünde okuduğu ve sevdiği kitabın hangisi olduğunu söylesin. İkinci turda fantastik edebiyat türü yazarlarının içerik ve biçim tercihleri irdelensin. Üçüncü turda, bu türün örneklerinin ortak nitelikleri ayırıştırılsın. Fantastik edebiyat incelemesi gerçekleştirilsin.
- **Film:** Öğrenciler 2 kişilik gruplara ayrılınsın. Her ikili, fantastik sinema türünde en sevdiği filmi tanıtsın. Filmden kısa videolarla anlatımını renklendirsın. Bakalım hangi filmler ortak ilgi alanı olacak? Fantastik edebiyat ve fantastik sinema arasındaki ilişki, benzerlikler ve farklılıklar tartışılsın.